

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Slavnostni govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
ob zaključku izbora Inovativna mlada kmetica, inovativni mladi kmet 2023**

Šempeter v Savinjski dolini, 13. oktober 2023

Velja govorjena beseda.

Spoštovana predsednica Zveze slovenske podeželske mladine Anja Kastelic, spoštovani predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žveglič, spoštovani evropski poslanec Franc Bogovič, drage kmetice in kmetje.

Hvaležna sem vam za povabilo in izkazano čast, da spregovorim na že 14. izboru nosilca naziva Inovativni mladi kmet – kmetica. Čestitam vam za projekt, ki je z leti prerasel prostovoljske okvirje in postaja že tradicionalen na koledarju dogodkov slovenskega kmetijstva.

Ob aktualnih razpravah o stanju kmetijstva in vlogi kmeta sem tudi sama veliko razmišljala ter prišla do nekaterih spoznanj, ki bi jih rada danes delila z vami. Posledice številnih ekstremnih vremenskih pojavov in ujm, ki smo jih doživeli v letošnjem poletju, mi samo potrjujejo aktualnost teh razmišljanj.

Prvič. *Prepričana sem, da kmetijstvo ni zaviralec sprememb, temveč ključni akter napredka in blaginje družbe, zato verjamem v vodilno vlogo kmetov in kmetic pri spremembah na bolje, iskanju trajnostnih rešitev in prilagoditev na posledice podnebnih sprememb. Te so čedalje bolj krute in vidno vplivajo na kakovost našega življenja in hrane. Te, ki smo jim bili priča v zadnjem obdobju, niso enkratni pojav. Dolgotrajna suša, pozebe, izguba rodovitnosti prsti in vremenske ujme so vedno pogostejše in že imajo velik vpliv na kmetijstvo.*

Danes imamo ljudje dovolj znanja, da z nekaj inovativnimi spremembami naših že preveč zakoreninjenih navad bolje zaščitimo okolje in sebe pred posledicami podnebnih sprememb in jih tudi upočasnimo.

Na območjih, kjer primanjkuje vode, potrebujemo namakalne sisteme. V krajih, ki jih je pogosto prizadela pozeba, potrebujemo sistem oroševanja. Pridelke moramo

zaščititi s protitočnimi mrežami. Pridelovanje lahko znatno izboljšamo z rastlinjaki. Več pozornosti moramo nameniti uporabnosti deževnice, kjer je to le mogoče. Seveda pa potrebujemo tudi zdravo in rodovitno prst, ki je živ ekosistem in brez katerega ni kmetijstva.

Ob mojih obiskih na terenu sem se na konkretnih primerih sadovnjakov prepričala, da to deluje in se tudi ekonomsko dokaj hitro povrne.

Drugič. Dialog s kmeti mora biti vedno spoštljiv. Ukrepi na področju slovenskega kmetijstva morajo biti dobro premišljeni, upoštevati morajo okoljske in naravovarstvene vidike, biti morajo zdravorazumski in upoštevati morajo posebnosti obdelovalnih in drugih kmetijskih površin po državi. Ključnega pomena je vaša vključenost pri ustvarjanju politik in določanju ukrepov. Ta dialog naj poteka v spoštljivem odnosu do vseh sodelujočih in naj v ključnih trenutkih pokaže sposobnost sklepanja kompromisov v dobro vseh. Skratka, nič o kmetih brez kmetov.

Tretjič. Prvi nadzor Inšpekcije za kmetijstvo, ki deluje na ministrstvu za kmetijstvo, je ugotovil, da manj kot desetina pregledanih javnih zavodov dosega predpisani delež ekoloških živil iz določil uredbe zelenega javnega naročanja na področju živil. Tudi rezultati pri naročilu živil iz shem kakovosti niso nič boljši. Vsi si želimo, da bi slovenska domača hrana našla čim krajšo pot od naših kmetov do krožnika, a se bodo morali vsi, ki sodelujejo v tej verigi, še dodatno potruditi.

Rešitev za ponudnike je združevanje v zadrage, ki bodo razpolagale s primernimi količinami, javne zavode pa tudi čaka združevanje pri javnih naročilih, da bodo postali bolj zanimivi za večino okoliških kmetov. Da se z nekoliko truda projekt lepo izide, sem se prepričala ob obisku v Kranju, kjer s pomočjo občine javni zavodi presegajo zakonsko zahtevo in od lokalnih ponudnikov pridobijo že več kot 33 odstotkov živil.

Četrtrič. Brez kakovostnega kmetijstva ne bo kakovostne prehrane. Za naslednje desetletje je po mojem mnenju ključno, da najdemo način, kako pridelati dovolj kakovostne hrane, da bomo manj odvisni od uvoza in različnih ekonomskih pretresov, predvsem pa, da bomo vse to znali in zmogli doseči tudi v izjemno neugodnih vremenskih razmerah.

Sredi novembra s sodelavci pripravljamo drugi Predsedničin forum, na katerem bomo z različnimi strokovnjaki in predstavniki kmetijstva iskali ključna priporočila za ukrepe na področju trajnostne preobrazbe prehranskih sistemov in doseganja prehranske suverenosti. Želim si, da se na Predsedničinem forumu iskreno pogovorimo, razmislimo o primernih priporočilih in jih ob pomoči Vlade Republike Slovenije tudi implementiramo.

Vse, kar sem doslej omenila, je združeno v vašem izboru. Mladi kmetice in kmetje ste prihodnost slovenskega kmetijstva in podeželja, inovativno kmetijstvo pa je kažipot proti prihodnosti, v kateri boste kmetice in kmetje imeli vodilno vlogo pri trajnostnih preobrazbah kmetovanja in prehranskih sistemov. Zato se želim zahvaliti Zvezi slovenske podeželske mladine in Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije za pobudo, predanost in vztrajnost pri izboru inovativna mlada kmetica, inovativni mladi kmet. Projekt se mi zdi nadvse pomemben, saj skupnost navdihuje z inovativnimi,

domiselnimi in učinkovitimi zgodbami o uspehu, ki potrjujejo, da se vsaka sprememba začne v nas: v naših srcih, razmišljanju in dejanjih.

Spoštovane gospe in gospodje,

pred nami so pomembni izzivi. Tudi v kmetijstvu nekatere odločitve o prihodnosti ne bodo lahke, nujno pa je, da skupaj izberemo pravo pot. Naredila bom vse, kar je v moji moči, da kmetice in kmetje pri trajnostnem razvoju ne boste prepuščeni sami sebi. Država mora skupaj z vami znati povezati sinergije vizij, različnih znanj in izkušenj, ki so usmerjene v isti cilj. V prihodnost, kakršno si vsi skupaj želimo.

Drage mlade kmetice in mladi kmetje,

hvala, ker vztrajate in s svojo pridelavo in prirejo ohranjate številne slovenske kmetije. S tem tudi ohranjate značilno družbeno krajino, omogočate razvoj butičnega, sonaravnega turizma ter zagotavljate dragocene zaposlitve na slovenskem podeželju. Ostanite zagnani, odločni, vztrajni, podjetni in inovativni. Pa srečno.